

INFORMACIÓ PER ALS MUNICIPIS EN LES SEUES ACTUACIONS CONTRA EL MOSQUIT TIGRE

Encara que des de l'any 2005 es tenen notícies, per primera vegada, de la presència d'*Aedes albopictus* (d'ara en avant, mosquit tigre) a la Comunitat Valenciana, concretament, en una urbanització de Torreveija, no és sinó fins a l'any 2009 quan podem dir, de manera versemblant, que el mosquit tigre s'establix a les nostres latituds. Este any es troben per primera vegada larves en desenrotllament a les poblacions de Torreveija i Orihuela. A partir d'eixe moment l'extensió d'este s'ha anat incrementant i a hores d'ara el tenim perfectament establert en nombrosos municipis de les tres províncies.

El mosquit tigre es caracteritza per ser un mosquit de picadura agressiva, de coentor accentuada, i que és causant de la transmissió d'agents patògens. Sens dubte, el dengue i el virus de Chikungunya són els que fins ara han ocasionat els pitjors brots al sud d'Europa els tres últims anys.

Nombroses vegades és confós amb altres espècies del mateix grup, per la seua peculiar coloració, negre amb bandes blanques, i que està present en altres espècies que no piquen l'home sinó les aus, fonamentalment, i la presència de les quals és freqüent a la nostra Comunitat.

Per este motiu, de cara a aclarir, millorar i aconsellar la millor manera d'actuar contra esta espècie, es resumixen els aspectes més rellevants que han de servir de guia a les autoritats sanitàries municipals, amb la finalitat de mantindre'n informada la població, minimitzar riscos i establir les millors vies d'actuació contra este vector.

Les actuacions han d'estar basades, principalment, en dos aspectes:

1. Informació, conscienciació i participació dels ciutadans.
2. Aplicació de les accions adequades per al control de les seues poblacions.

SENSIBILITZACIÓ DE LA POBLACIÓ

Lluitar contra este mosquit requerix, com a requisit imprescindible, la conscienciació dels nostres ciutadans, ja que este mosquit viu fonamentalment “amb nosaltres”. Això significa que este mosquit aprofita el nostre àmbit domèstic per a refugiar-se i criar, fins al punt que és ací, a l'àmbit domèstic, on podem trobar la majoria de la seua població i, per tant el seu focus de dispersió cap a altres llocs del municipi. Per este motiu haurem d'aconseguir que totes les col·leccions d'aigua, que és el que exploten les femelles per a criar, hagen de desaparèixer. És a dir, eliminar recipients d'aigua per a plantes, abeuradors, qualsevol artefacte de grandària xicoteta, mitjana o gran que pugua contindre aigua, ja siguen taps, plats, poals o bidons. De la mateixa manera, s'han d'evitar els regs excessius en jardins particulars, atés que l'aigua que s'acumula a la gespa, gram o qualsevol altra espècie vegetal i, que nosaltres no veiem, pot ser un lloc ideal per al depòsit i desenrotllament dels ous. També, mantindre piscines, basses de reg, etc., amb aigua no tractada durant períodes llargs de temps afavorix la facilitat de cria per a esta espècie.

Esta sensibilització ha de ser una constant al llarg de l'any, atés que a les nostres latituds el mosquit tigre es desenrotlla durant tot l'any, especialment als enclavaments litorals, i esta és, precisament, una de les qüestions de major importància, ja que quan millor es combat esta plaga és quan les poblacions són poc nombroses i no, com la majoria de la població creu, durant el període estival, moment en què la seua reproducció és major i el seu control es veu dificultat per altres factors.

ACTUACIONS MUNICIPALS

La primera tasca que s'ha de dur a terme des del municipi és una acció de coordinació entre les àrees municipals afectades. Si bé és cert que estem tractant un tema de competència sanitària, no és menys cert que altres àrees com les d'obres públiques o infraestructures, així com les d'agricultura i medi ambient, tenen actuacions que incidixen de manera directa en la lluita contra este mosquit.

Cal mencionar que les tasques relacionades amb l'arreglada de residus, la neteja de carrers, la realització d'obres de canalitzacions o altres tenen una important repercussió, ja que una aplicació de les activitats en què no s'haja tingut en compte la possibilitat d'afavorir establiment i/o cria del mosquit tigre pot ser determinant per a controlar-lo. La coordinació entre els servicis de neteja de la xarxa de sanejament i les empreses de tractament són imprescindibles perquè l'eficàcia siga màxima.

La coordinació de les activitats d'un municipi amb els municipis que hi confronten pot significar l'eficàcia o el fracàs dels tractaments, ja que els animals no saben de barreres artificials com són els termes municipals i pot, per tant, resultar un verdader fracàs la implantació d'un pla de control, sense tindre coneixement de les actuacions del municipi contigu.

El control de l'aplicació de mesures correctores, per part de les empreses contractades, resulta especialment important per a evitar reinfestacions com a causa d'una vigilància estricta en l'aplicació de les mesures de control contractades. En estes mesures, les actuacions larvicides han de regir les actuacions, limitant les adulticides a les ocasions en què resulte imprescindible aplicar-les, a fi de preservar la salut dels ciutadans.

Els municipis, com a responsables de la prevenció del risc vectorial del mosquit tigre i, per tant, de la seua dispersió i increment poblacional, han d'establir mesures de prevenció i control contra esta espècie.

Entre les mesures preventives destaquen:

- La localització dels punts de cria.
- L'eliminació dels punts de cria coneguts. Este aspecte consistix bàsicament en l'eliminació de l'aigua o en el seu aïllament de l'exterior.
- Mantindre els solars lliures de possibles focus de cria.
- Evitar contenidors d'aigua en espais educatius durant els períodes de vacances.
- Mantindre les xarxes de sanejament amb una bona gestió de l'aigua, amb vigilància especial dels embornals.
- Realitzar regs controlats en vies públiques i jardins, evitant entollades.
- Manteniment de fonts d'aigua no reciclada o altres elements decoratius, com estanys xicotets o un altre tipus d'instal·lacions, en constant vigilància per a evitar la proliferació de larves a les seues aigües.
- Vigilància sobre les zones d'arreglada de pluvials.

Entre les mesures dirigides a la conscienciació social cal fer una insistència especial en la realització de xarrades i conferències a diferents col·lectius ciutadans, des d'escolars fins a ames de casa, passant per penyes, associacions culturals i qualsevol altre grup existent al municipi, amb la finalitat de poder arribar a la major part dels ciutadans. Este tipus de mesures són les que aconseguixen els millors resultats, si bé estes accions es poden complementar amb la confecció de tríptics, cartells i qualsevol classe de documents que servisquen per a mantindre el ciutadà alerta davant de les possibles amenaces.

Com s'ha assenyalat amb anterioritat, la contractació dels servicis de control ha de realitzar-se amb un plec en què les mesures específiques contra el mosquit tigre apareguen perfectament explícites, tant quant a la periodicitat d'actuacions en el temps i nombre d'estes, com al tipus de productes biocides utilitzats i en els quals es trien els d'aplicació específica contra mosquits, bé siguen biològics o químics o la combinació d'ambdós, tal com assenyalen les disposicions vigents.